

УДК 726.052:72.025.4(477-25)

Зайцева В. О.¹, Сорока К. О.²¹Старший науковий співробітник,

Ph. D з образотворчого мистецтва,

декоративного мистецтва, реставрації,

Національний заповідник «Києво-Печерська лавра», Київ

v.zaitseva@kplavra.kyiv.ua

orcid.org/0000-0002-1032-0601

²Старший науковий співробітник, магістр архітектури,

Національний заповідник «Києво-Печерська лавра», Київ

k.soroka@kplavra.kyiv.ua

ВХІДНА ГРУПА ТРОЇЦЬКОЇ НАДБРАМНОЇ ЦЕРКВИ: ВІД ПРОЄКТІВ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ

© Зайцева В. О., Сорока К. О., 2026

<https://doi.org/10.32347/2519-8661.2026.35-36.133-142/>

Анотація. В статті розглянуто особливості пластичного вирішення вхідної групи Троїцької надбрамної церкви Києво-Печерської лаври як виняткового архітектурного елемента будівлі. Простежено хронологію основних видозмін та з'ясовано причини конструктивних трансформацій головного входу в історичній ретроспективі. Методологія дослідження базується на міждисциплінарному підході, що поєднує історико-генетичний метод, порівняльний аналіз та натурні дослідження. Визначено, що особливості облаштування входу до Троїцької надбрамної церкви Києво-Печерської лаври є важливою сторінкою в історії побутування пам'ятки та ознакою його функціональної цінності. В свою чергу аналіз історичних даних щодо здійснених реконструкцій, перебудов та інших перетворень, яких зазнала пам'ятка, надав можливість доповнити і конкретизувати наявні відомості, розширюючи межі вивчення дослідниками. Таким чином виокремлено чотири періоди модифікацій вхідної групи Троїцької надбрамної церкви: XII ст., перша чверть XVIII ст., 1865 рік та 1956-62 рр. Використовуючи доступні архівні, графічні джерела, емпіричні дані та фотодокументи зроблено спробу реконструкції з моделюванням вхідної групи та прибудов до церкви періоду XVIII–XIX ст. У ході дослідження попередніх циклів ремонтно-реставраційних робіт, здійснених у період 50-80х рр. XX ст., визначено ступінь впливу на технічний стан та подальший архітектурний вигляд елементів вхідної групи церкви, що поставило низку завдань стосовно характеру та методів виконання сучасної комплексної реставрації пам'ятки.

Ключові слова: Троїцька надбрамна церква, портал, сходи, архітектурна реставрація, Києво-Печерська лавра.

Постановка проблеми. Символічний зміст головного входу до храму, як своєрідного переходу між зовнішнім мирським світом та священною «Божою оселею», притаманний багатьом культурам. Сакральне значення входу, як виняткового архітектурного елемента, підкреслювалось і традицією його оздоблення у вигляді пишно декорованого portalу, який скеровував віруючих до гармонійного світу, де володарює Бог (Li-Ninioja, 2025). Композиція порталів української храмової архітектури визначалася, головним чином, призначенням споруди (Яблонський, 1955, с. 4). В загальній системі

пластичного вирішення окрему групу займають надбрамні церкви, зведені над головними входами до монастирських комплексів, де функцію символічної «межі» перед священним простором обителі виконує «Свята брама». У свою чергу, храм, що її увінчує, підкреслює ідейне значення головної брами, нагадуючи про «небесне заступництво і захист монастиря» (Вечерський, 2004, с. 103).

Наочним прикладом такого храму слугує Троїцька надбрамна церква Києво-Печерської лаври. Традиційно розташована із західної сторони монастирського комплексу церква ототожнюється з головним церковним порталом, виконуючи роль «дверей покаяння» та очищуючи від гріхів (Нікітенко, 2004, с. 95). Масивна геометрія форм західного фасаду церкви, що акцентує будівлю з зовнішньої сторони монастирських мурів, оздоблена розписами, пишним ліпленням та багато декорованою в'їзною брамою, вирізняючись винятковою урочистістю та парадністю. У такій інтерпретації безпосередній вхід до храму набуває другорядного значення, чим можна пояснити неодноразові зміни його розташування за всю багатовікову історію пам'ятки. Водночас перебудови чи інші трансформації архітектурного вигляду вхідної групи церкви актуалізують питання часткової втрати автентичності пам'ятки та аспекти, пов'язані з її відновленням. Актуальність дослідження підсилена проведенням сучасних комплексних ремонтно-реставраційних робіт.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Чи не єдину згадку про первісний вхід до Троїцької церкви знаходимо у відомому рукописі Павла Алепського (Халебського), де він описує Києво-Печерську лавру під час своєї мандрівки Україною у середині XVII століття (Халебський, 2009, с. 121). Деякі гіпотези та припущення містяться у працях К. Шероцького, Ф. Уманцева, М. Ткаченко, В. Лук'яненка та ін., дослідження яких спираються на відомі плани А. Кальнофойського (1638) та Ушакова (1695). Зокрема, Вадим Лук'яненко виклав особистий погляд щодо початкового вигляду Троїцької надбрамної церкви. На підставі, проведених у 2018 році, архітектурно-археологічних досліджень науковець припустив, що вхід та сходи на другий ярус дійсно могли розміщуватися з півночі у, перекритому двосхилим дахом, дерев'яному притворі між церквою та дзвіницею. Заслуговує на увагу також спроба дослідника спростувати загальноприйнятту думку щодо відсутності змін у планувальній структурі храму до, так званої, «мазепинської реконструкції», пов'язаної зі спорудженням навколо Лаври нової кам'яної огорожі. Спираючись на результати натурних досліджень пам'ятки В. Лук'яненко пропонує власну модель будівельної еволюції храму та його початкове функціональне призначення (Лук'яненко, 2020, с. 21-40).

Мета статті – простежити етапи трансформацій вхідної групи Троїцької надбрамної церкви Києво-Печерської лаври в історичному контексті, виявити характерні архітектурні, конструктивні особливості та функціональну цінність головного входу.

Виклад основного матеріалу. За свідченням відомого письменника та церковного діяча XVII ст., ієромонаха Києво-Печерської лаври Афанасія Кальнофойського церква зведена у 1106 році³ чернігівським князем Миколою Давидовичем Святошею (Святославовичем) за зразком київських Золотих воріт та колишньої церкви Благовіщення Пресвятої Богородиці над ними (ЦДІАК. Ф. 128. Оп. 2 заг. Спр. 197). Основне композиційне ядро будівлі складає квадратний об'єм, розділений на два яруси. У нижньому ярусі влаштовані проїзд та ворота, другий – займає церква. На сьогодні, ми не маємо точного уявлення як виглядала будівля і вхід до храму одразу після свого спорудження. Цікавою у цьому контексті є реконструкція Ю. Асеєва, що зображує Троїцьку надбрамну церкву періоду XII ст. з, розташованими з північного фасаду, високими дерев'яними сходами (Рис. 1).

³ Датування будівництва Троїцької церкви над «святою брамою» до сьогодні викликає чимало сумнівів у сучасному науковому дискурсі.

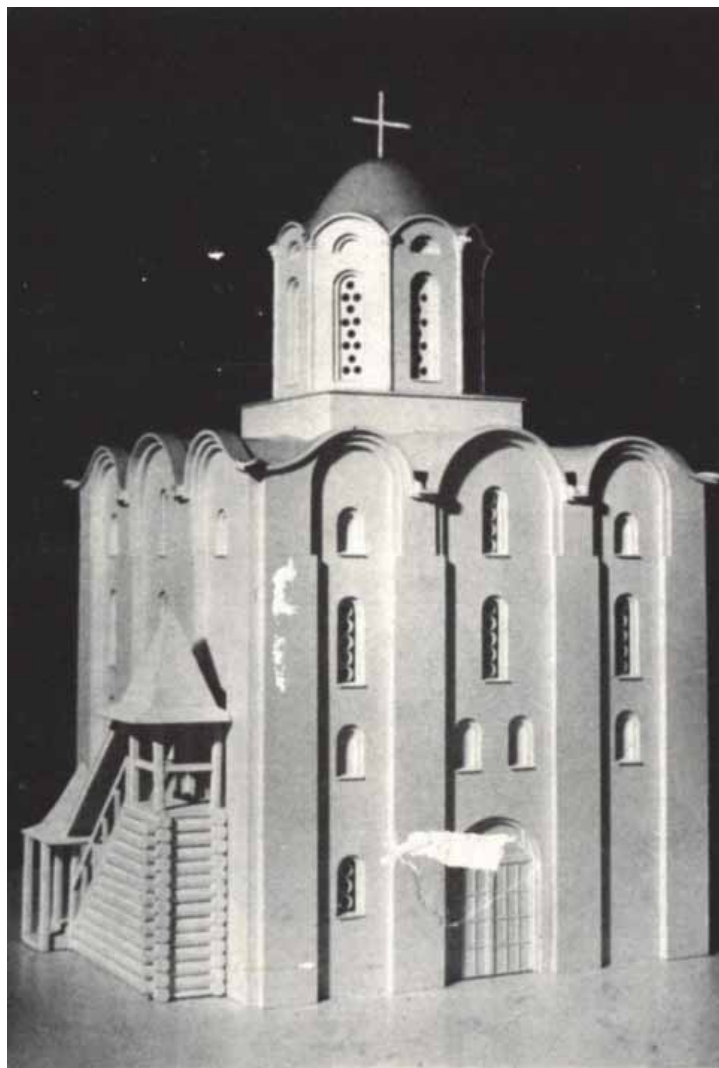

Рис. 1. Троїцька надбрамна церква (XII ст.). Реконструкція Ю. Ассєва

Зазнавши деяких реконструкцій за часів активної відбудовчої діяльності Петра Могили остаточний архітектурний вигляд, який дійшов до наших днів, церква набула у 30-ті роки XVIII ст. До першої чверті XVIII ст. слід віднести і чергову трансформацію головного входу до Троїцької надбрамної церкви, пов'язану з прибудовою до її північного фасаду кам'яної галереї зі сходами, що вели до храму, появу якої дослідники приписують відомому архітектору Й.Г. Шеделю (Сіткарьова, 2009, с. 79). На місці дерев'яного притвору та дзвіниці, які, ймовірно, згоріли під час пожежі 1718 року, було організовано нову вхідну групу з улаштуванням головного входу зі сторони східного фасаду. У такому вигляді вхід проіснував до 1865 року.

Наступні зміни сталися у зв'язку з будівництвом впритул до північної ділянки східного фасаду церкви нової крамниці для продажу книг замість старої, що стала непридатною. З тексту пояснювальної записки, складеної ієромонахом Євкарпієм до проекту перебудови книжкової крамниці, дізнаємося, що «з давніх часів існувала всередині двору поблизу Свято-Троїцької над вхідною брамою церкви, а саме – в огорожі стародавнього Больницького монастиря, невеличка книжкова крамниця». Продаж церковних книг здійснювався через квадратне вікно, влаштоване з чолового (південного) фасаду цієї огорожі, а з іншого боку крамниці розміщувався дерев'яний ганок та вхід до Троїцької церкви (ЦДІАК. Ф. 128. Оп. 1 заг. Спр. 2414, арк. 20) (Рис. 2). Однак, через технічний стан (протікання даху) та замалу площу старої крамниці, що не вмещала достатньої кількості книг, споруду було вирішено перебудувати та додатково обладнати в ній теплу келію для книготорговця.

Рис. 2. Моделювання вхідної групи до Троїцької надбрамної церкви періоду XVIII–XIX ст. зі сторони східного та північного фасадів. Реконструкція К.О. Сороки.

Як свідчать наявні архівні документи, спорудження нового книжкового магазину відбувалося на тлі гострих суперечок. Головні дискусії точилися між представниками типографії та лаврським архітектором ієромонахом Євкарпійем (у миру інженер Г. Наумов), якому було доручено проектування об'єкту. Керівництво типографії пропонувало збільшити площу крамниці за рахунок ганку Троїцької надбрамної церкви та влаштувати новий вхід, прибудувавши до північного фасаду церкви вхідну групу з «особливим масивно кам'яним ганком» замість старого дерев'яного. Однак, проти цієї ідеї категорично виступав Євкарпій, який вважав, що «з архітектурної точки зору» недоречно зводити новий об'єм до вже існуючої прибудови. Водночас, намагаючись переконати опонентів, він зауважував, що «розширення крамниці закрийє собою вигляд монастиря больницького, а її видовження – прекрасну церкву Троїцьку». Крім того, капітальна перебудова потягне за собою і значні фінансові затрати (ЦДІАК. Ф. 128. Оп. 1 заг. Спр. 2414, арк. 20).

Тож, Євкарпій представив на розгляд Духовному собору лаври три проекти перебудови книжкової крамниці, у т. ч. з урахуванням наполегливих рекомендацій членів Духовного собору від типографії:

- перший варіант передбачав незначне збільшення площі існуючої крамниці (у 1,5 рази) шляхом перенесення задньої стінки та реконструкції даху, задіявши для торгових потреб підвальне приміщення церкви. При цьому залишити для старого ганку Троїцької церкви майданчик у 10 кв. аршин (близько 7 м кв.) з влаштуванням зовнішніх сходів у бік внутрішнього двору Больницького монастиря (Рис. 3);

- другий проєкт включав капітальне будівництво одноповерхової споруди з окремим влаштуванням вхідної групи для церкви «за умови церковної пристойності й архітектурності» та пропозицією розміщення житлової келії у підвальному приміщенні Троїцького храму;

- третій – будівництво двоповерхової крамниці, що передбачало обладнання на другому поверсі келії для книготорговця, та зведенням нової огорожі Больницького монастиря.

-

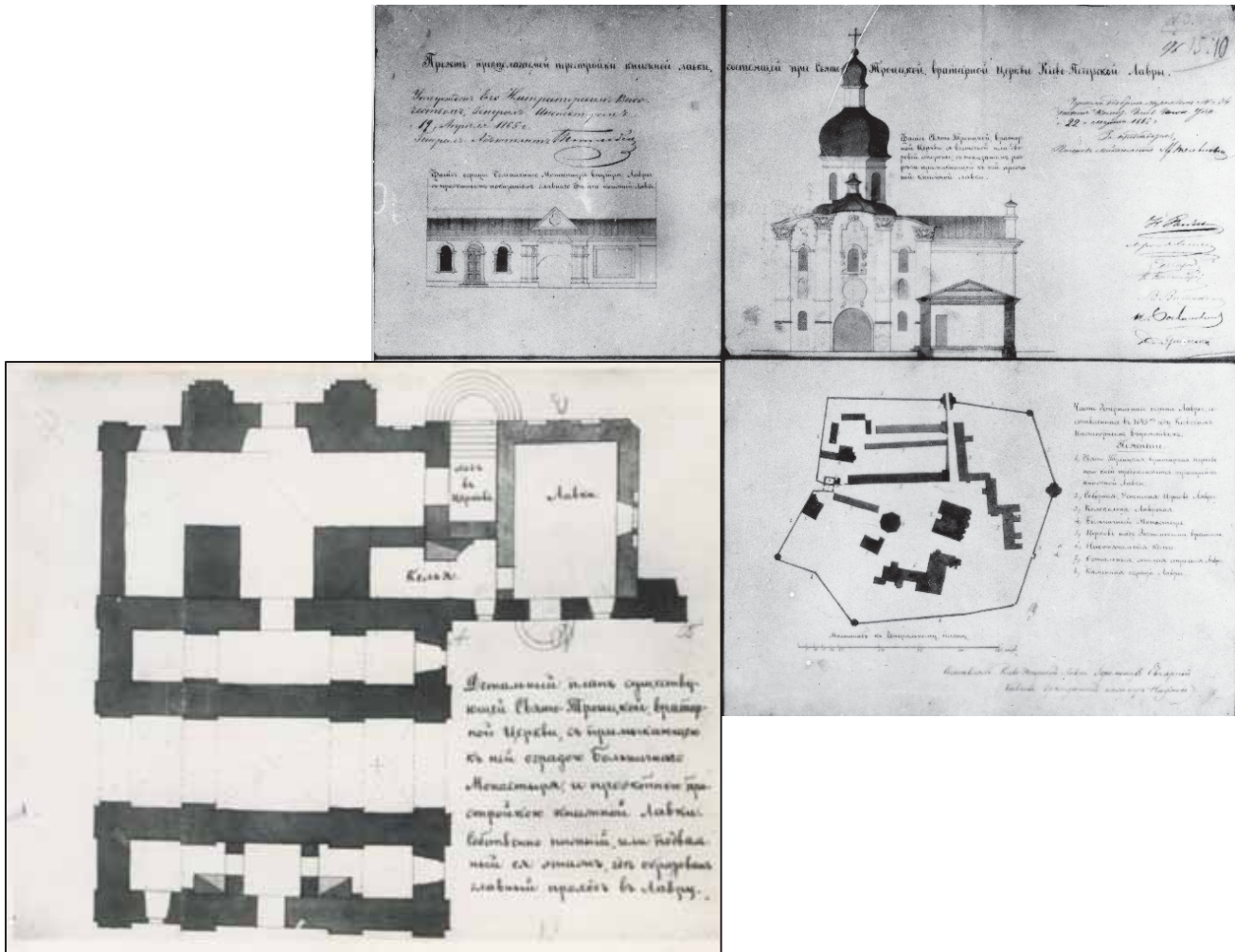

Рис. 3. Проект перебудови книжкової крамниці з влаштуванням нового входу до Троїцької церкви. 1865 рік.

Архітектор Євкарпій. КПЛ-А-1023.

Попри усі зусилля лаврського архітектора Євкарпія, який був прибічником першого, т. зв. «домашнього» плану, Духовний собор лаври «признав для себе більш зручним» та підтримав другий варіант перебудови (ЦДІАК. Ф. 128. Оп. 1 заг. Спр. 2414). Всі необхідні креслення були надіслані для погодження в управління Київської інженерної команди, а також на затвердження генерал-інспектора. У результаті вхід зі східного фасаду церкви був замуrowаний. Для влаштування нової вхідної групи було прорубано проріз під східним вікном північного фасаду Троїцької церкви, де розміщено ганок з високими кам'яними сходами і піддашком над ним з двома фігурними дубовими колонами (Рис. 4).

Рис. 4. Північний фасад Троїцької надбрамної церкви. Початок ХХ ст. КПЛ–Ф–952.

У 1951 році з метою підготовки до відновлення пам'ятки були виконані детальні архітектурні обміри Троїцької надбрамної церкви, фотофіксація стану збереження, детальне вивчення форм споруди та особливостей будівельної техніки (Зайцева, 2023, с. 109). Також здійснено демонтаж усіх пізніх прибудов, розміщених із західного та північного фасадів, що спотворювали архітектурний образ пам'ятки. З урахуванням проведених архітектурних досліджень на фасадах Троїцької надбрамної церкви було проведено декілька циклів ремонтно-реставраційних робіт, в рамках яких здійснювались заходи з відновлення вхідної групи пам'ятки, зокрема, укріплення конструкції сходів та заміна елементів огорожі.

Чергове питання щодо відновлення ганку як головного входу до Троїцької надбрамної церкви постало під час проведення сучасного комплексу ремонтно-реставраційних заходів. Роботи, що розпочалися наприкінці жовтня 2018 року, продовжилися у 2021-му за проєктом, що пройшов повторну експертизу. Ще в процесі підготовчих робіт було виконано обстеження та обміри вхідної групи. Зафіксовано пошкоджені гранітні блоки старих сходів, чисельні тріщини між сходами і цегляними парапетами через деформації, деструкцію дерев'яних поручнів металевої огорожі сходів. Окремі гранітні сходинки тріснули навпіл. Дослідженнями з'ясовано, що висота самої огорожі зменшена, так як монтаж поручня було проведено не в сходи, а в цегляний парапет. Металеві елементи огорожі були уражені осередками активної корозії металу та деформовані. Також виявлено незворотні пошкодження дерев'яних колон, суттєві втрати цілісності дошок підшивки піддашка, руйнування стику примикання баз колон до оштукатурених поверхонь, тощо (Рис. 5, 6).

Рис. 5, 6. Стан вхідної групи Троїцької надбрамної церкви до проведення комплексу ремонтно-реставраційних заходів. Фото Зайцева В.О., Сорока К.О.

Головним архітектором проекту Ю. Лосицьким було ухвалено рішення відновити ганок у тих формах, у яких він дійшов до наших днів. Втім, після виконання натурних досліджень (шурфи) виявилось, що приставні конструкції, так названі парапети, є підсилюючою конструкцією сходів. Вони з'явилися під час повоєнної реставрації пам'ятки – у 1956-62 рр. після демонтажу пізньої дерев'яної прибудови, розміщеної впритул до сходів.

У процесі демонтажу всієї конструкції ганку було з'ясовано причину деформації сходів: під гранітними сходинками виявлено рештки будівельного сміття з домішками цементу, що призвело до їх нерівномірної усадки. Тож не дивно, що почався процес деструкції всього конструктиву вхідної групи. На гранітних сходах було зафіксовано профільований контур, як свідчення, що початково, при будівництві сходів, їх торці були відкритими, а самі сходи передбачали огляд по всьому периметру прямокутної площини. Також, в сходинках було виявлено отвори для кріплення металевої огорожі з дерев'яними перилами. Отже, початково ці ажурні металеві решітки, спрощеного профілю, були вищі за ті, які дослідники мали на момент демонтажу сучасного ганку. Їх висота була стандартна – 1 м. Коли було прийняте рішення підсилити конструкцію сходів парапетами торці сходів частково були вмуровані в цегляні парапети, а металеву огорожу зрізано до стандартної висоти і вмонтовано в конструкцію парапетів. Таким чином, на момент ухвалення рішення про монтаж автентичної огорожі ганку її збереження і повторне використання було не прийнятним. Всі наявні гранітні сходи було реставровано і використано при виготовленні нового ганку. Неочікуваним стало віднайдення нижньої сходинки, що була прихована під мощенням і виявлена при плануванні сучасного благоустрою. Її відновили у формах збережених сходинок, що створило сприйняття завершеного образу вхідного маршу. Гранітні плити вимощення вхідної зони перед дверима розчистили.

Водночас було здійснено відновлення захисного накриття ганку у вигляді вбудованої між пілястрами дерев'яної конструкції з козирком, підшитим деревом, що спирався на дві опорні дерев'яні колони, прикрашені декоративним різьбленням. За новим проектом зношену й уражену корозією металеву покрівлю козирка було замінено новою – мідною. При цьому систему водовідводу з даху доповнили ринвою та водовідвідною трубою, встановленою з лівої сторони, а не праворуч, як було

раніше. Це рішення дало змогу вирішити давнє питання акумуляції води в куті між сходами і входом до підвальних приміщень церкви зі сторони північного фасаду. Також заміни потребував і стан дерев'яних колон козирка та металеві огорожі сходів. Нові колони було виготовлено у тому ж матеріалі з точним копіюванням форм та деталей. Загалом, після реставрації вхідна група гармонійно доповнила пластику північного фасаду пам'ятки, вписавшись у загальну архітектоніку будівлі (Рис. 7).

Рис. 7. Загальний вигляд вхідної групи після проведення реставрації. 2024 рік.

Висновки. Визначено, що особливості облаштування входу до Троїцької надбрамної церкви Києво-Печерської лаври є важливою сторінкою в історії побутування пам'ятки та ознакою його функціональної цінності. В свою чергу результати аналізу історії реконструкцій, перебудов та інших перетворень, яких зазнала пам'ятка, доповнюють і конкретизують наявні відомості, розширюючи коло інформації про пам'ятку. Таким чином виокремлено чотири періоди модифікацій вхідної групи Троїцької надбрамної церкви:

- 1 – XII ст. (час спорудження пам'ятки);
- 2 – охоплює першу чверть XVIII ст. (прибудова кам'яного притвору);
- 3 – 1865 рік (прибудова книжкової крамниці);
- 4 – 1956–62 рр. (відновлення пам'ятки після Другої світової війни).

Використовуючи доступні архівні, графічні джерела, емпіричні дані та фотодокументи зроблено спробу реконструкції з моделюванням вхідної групи та прибудов до церкви періоду XVIII–XIX ст. У ході дослідження попередніх циклів ремонтно-реставраційних робіт, здійснених у період 50–80х рр. XX ст., виявлено їх вплив на технічний стан та подальший архітектурний вигляд елементів вхідної групи церкви, що поставило низку завдань стосовно характеру та методів виконання сучасної комплексної реставрації пам'ятки.

Питання, пов'язані з аспектами проведення комплексу ремонтно-реставраційних заходів, що тривають на пам'ятці, окреслюють перспективи подальших досліджень.

Бібліографія

1. Li-Ninioja, G.S. Understanding Romanesque. Church portals along the Camino de Santiago: the (im)materiality of the religious and cultural landscape. *Esempi di Architettura*, 2025, Vol.12, №1. 89–103. DOI [10.53136/97912218171955](https://doi.org/10.53136/97912218171955)
2. Яблонський Д.Н. *Портали в українській архітектурі*. Київ: Академія архітектури Української РСР, 1955. 143 с.
3. Вечерський В.В. *Архітектурна й містобудівна спадщина доби Гетьманщини. Формування, дослідження, охорона*. Київ: НДІТІАМ, 2001. 350 с.
4. Нікітенко М. Покаянна символіка монастирського входу. *Лаврський альманах: Києво-Печерська лавра в контексті історії та культури: Зб. наук. праць*. Київ: Віпол, 2004. Вип. 12. С. 95–102.
5. Халєбський П. *Україна – земля козаків: Подорожній щоденник / Упоряд. М.О. Рябий; Післям. В.О. Яворівського*. Київ: Ярославів Вал, 2009. 293 с.
6. Лук'янченко В. Новий погляд на реконструкцію початкового вигляду Троїцької надбрамної церкви Києво-Печерської лаври. *Місто: історія, культура, суспільство*, №10 (3), 2020. С. 21–40. DOI [10.15407/mics2020.10.021](https://doi.org/10.15407/mics2020.10.021)
7. Описание Троицкой церкви, построенной над «Святыми воротами» по образцу церкви над Золотыми воротами. 1853 р. *ЦДІАК України* (Центр. держ. істор. архів), Ф. 128. Оп. 2 заг. Спр. 197. 13 арк.
8. Сіткарьова О.В. *Формування архітектурного ансамблю Києво-Печерської лаври XVII–XX ст.: У 4-х ч. Частина III. Том 3. Архітектурно-будівельна діяльність у Києві та Києво-Печерській лаврі в 1740–1760-х рр.* Київ: Хімджест. 2009. 240 с.
9. О перестройке книжной лавки близ Святых ворот и при оной келии для книгопродавца. 1863–1871. *ЦДІАК України* (Центр. держ. істор. архів), Ф. 128. Оп. 1 заг. Спр. 2414. 26 арк.
10. Зайцева В.О. *Реставрація ансамблю монументальних розписів Троїцької надбрамної церкви Києво-Печерської лаври: дис. ... доктора філософії: 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація / Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв*. Київ, 2023. 293 с.

References

1. Li-Ninioja, G.S. 2025. Understanding Romanesque. Church portals along the Camino de Santiago: the (im)materiality of the religious and cultural landscape. *Esempi di Architettura*, 12 (1). pp. 89–103. DOI [10.53136/97912218171955](https://doi.org/10.53136/97912218171955)
2. Yablons'kyj D.N. 1955. *Portals in Ukrainian architecture*. Kyiv: Akademiia arkhitektury Ukrain'skoi RSR.
3. Vechers'kyj V.V. 2001. *Architectural and urban heritage of the Hetmanate era. Formation, research, protection*. Kyiv: NDITIAM.
4. Nikitenko M. 2004. Penitential symbolism of the monastery entrance. *Lavr's'kyj al'manakh: Kyievo-Pechers'ka lavra v konteksti istorii ta kul'tury*. Kyiv: Vipol, 12. pp. 95–102.
5. Khalebs'kyj P., Riabyj M.O. 2009. *Ukraine – the land of the Cossacks: Travel diary*. Kyiv: Yaroslaviv Val.
6. Luk'ianchenko V. 2020. A new look at the reconstruction of the original appearance of the Trinity Gate Church of the Kyiv Pechersk Lavra. *Misto: istoriia, kul'tura, suspil'stvo*, 10 (3), pp. 21–40. DOI [10.15407/mics2020.10.021](https://doi.org/10.15407/mics2020.10.021)
7. The Central State Historical Archives of Ukraine. (1853). Form 128, register 2 general, case 197.
8. Sitkareva O.V. 2009. *Formation of the architectural ensemble of the Kyiv-Pechersk Lavra of the 17th–20th centuries: In 4 parts. Part III. Volume 3. Architectural and construction activity in Kyiv and the Kyiv-Pechersk Lavra in the 1740s–1760s*. Kyiv: Khimdzhest.
9. The Central State Historical Archives of Ukraine. (1863–1871). Form 128, register 1 general, case 2414.
10. Zaitseva V.O. 2023. *Restoration of the ensemble of Monumental Painting of the Trinity Gate Church in the Kyiv-Pechersk Lavra: Ph.D thesis: 023 Fine Arts, Decorative Arts, Restoration, National Academy of Culture and Arts Management*. Kyiv.

Viktoriiia Zaitseva.¹, Kateryna Soroka²

¹Senior Researcher,

Ph. D in Fine Arts,

Decorative Arts, Restoration,

National Reserve «Kyiv-Pechersk Lavra», Kyiv

v.zaitseva@kplavra.kyiv.ua

orcid.org/0000-0002-1032-0601

²Senior Researcher, Master of Architecture,

National Reserve «Kyiv-Pechersk Lavra», Kyiv

k.soroka@kplavra.kyiv.ua

ENTRANCE GROUP OF THE TRINITY GATE CHURCH: FROM PROJECTS TO IMPLEMENTATION

© Zaitseva V.O., Soroka K.O., 2026

Abstract. The article examines the features of the plastic solution of the entrance group of the Trinity Gate Church of the Kyiv Pechersk Lavra as an exceptional architectural element of the building. The chronology of the main modifications is traced and the reasons for the constructive transformations of the main entrance in historical retrospect are clarified. The research methodology is based on an interdisciplinary approach that combines historical analysis, comparison and field research. It is determined that the features of the arrangement of the entrance to the Trinity Gate Church of the Kyiv Pechersk Lavra are an important page in the history of the monument and a sign of its functional value. In turn, the analysis of historical data on the reconstructions and other transformations that the monument underwent provided an opportunity to supplement and specify the available information, expanding the boundaries of study by researchers. Thus, four periods of modifications of the entrance group to the Trinity Gate Church have been distinguished: the 12th century, the first quarter of the 18th century, 1865, and the 1956-62 s. Using available archival, graphic sources, empirical data, and photo documents, an attempt was made to reconstruct with modeling the entrance group and extensions to the church of the 18th–19th centuries. During the study of previous cycles of repair and restoration work carried out in the 1950s-1980s, the degree of impact on the technical condition and subsequent architectural appearance of the elements of the entrance group of the church was determined, which set a number of tasks regarding the nature and methods of performing modern comprehensive restoration of the monument.

Keywords: Trinity Gate Church, portal, stairs, architectural restoration, Kyiv Pechersk Lavra.